

بایدن در خاورمیانه: فرصت‌ها و چالش‌ها

به قلم تمار هرمان (/fa/experts/tamar-hrman/)، دنیس راس (/fa/experts/dnys-ras-0/)، ابتسام الکتبی (/fa/experts/abtsam-alkitby/)، رابرت ستلوف (/fa/experts/rabrt-stlwf-0/)

۴ اوت ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/biden-middle-east-opportunities-and-challenges
العربية (/ar/policy-analysis/baydn-fy-alshrq-lawst-alfrs-walthdyat/)

تحلیل کوتاه

چهار دیپلمات کارکشته و پژوهشگر از خلیج فارس اسرائیل و واشنگتن درباره اهداف و خطرهای هم‌چنین فرصت‌های رییس‌جمهوری آمریکا برای موفقیت در خاورمیانه بحث می‌کنند

انستیتو واشنگتن در تاریخ ۱۱ جولای نشست آنلاین دیگری از مجموعه میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری را با حضور تمار هرمان دنیس راس ابتسام الکتبی و رابرت ستلوف برگزار کرد. قرمن پژوهشگر ارشد در «موسسه دموکراسی اسرائیل» و مدیر آکادمیک «مرکز خانواده و پتریبی برای افکار عمومی و تحقیقات سیاست‌گذاری» در آن موسسه است. راس مشاور انستیتو و هموند عفتاز ویلیام دیویدسون در انستیتو واشنگتن است. کتبی بنیان‌گذار و رییس «مرکز سیاست‌گذاری امارات» و عضو «میسون مشاور شورای همکاری خلیج فارس» است. ستلوف مدیر اجرایی انستیتو واشنگتن است. آنچه در ذیل می‌آید گزارش فشرده اظهارات شرکت‌کنندگان در این جلسه است.

تمار هرمان

نتایج یک نظرسنجی اخیر نشان می‌دهد که موفقیت سفر رییس‌جمهور جو بایدن به اسرائیل با روش او در مدیریت پنج چالش مشخص و سه فرصت موجود تعیین خواهد شد. ولین چالش به انتخابات پیش روی اسرائیل مربوط می‌شود که برای بایدن سودی ندارد زیرا اسرائیلی‌ها بیش از آنکه به مسائلی توجه کنند که بایدن در سفر آتی خود مطرح خواهد کرد بر انتخابات خودشان تمرکز خواهند داشت. دوم مسئله فلسطینی‌ان است که برای سال‌ها به حاشیه رفته بود و اکنون طرح آن برای عامه اسرائیلی غیرواقعی به نظر می‌رسد. سوم رسانه‌های اسرائیلی مدت‌فاست که صداهای پیشرو در حزب بایدن را یافته و مواضع مناقشه‌برانگیز آنها را مطرح کرده‌اند و با این کار باعث شده‌اند که بسیاری از شهروندان اسرائیل در این موضوع تردید داشته باشند که او درباره مسائل مهم برای اسرائیلی‌ها امتیازی بدهد. چهارم اکثر اسرائیلی‌ها معتقدند که واشنگتن و اورشلیم بر سر ایران اختلاف نظر دارند و تصور می‌کنند که این اختلاف به بحث‌های مرتبط با ایران در سفر آتی رنگ خواهد داد. و سرانجام نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند که محبوبیت بایدن نزد اسرائیلی‌ها کمتر از دونالد ترامپ رییس‌جمهوری سابق آمریکا است هرچند بایدن از باراک اوباما رییس‌جمهور سابق آمریکا محبوب‌تر است.

از نظر فرصت‌ها مهمترین فرصت تمایت عمیقی است که یهودیان اسرائیل از عادی‌سازی مناسبات با کشورهای عرب از جمله در چارچوب پیمان ابراهیم و دستیابی به بهبود روابط ب عربستان سعودی در زمان سفر بایدن ابراز می‌کنند. فرصت دوم از این لحاظ است که به نظر می‌رسد اسرائیلی‌ها تمایل بیشتری برای گوش کردن به آنچه ایالات متحده بگوید دارند. زیرا چنین استنباط می‌کنند که دولت آمریکا پیش از سفر بایدن اورشلیم را در مورد مسائل حساس تحت فشار قرار نداده است. و سوم امیدی است که احزاب میانه‌رو و چپ اسرائیلی به یک دستور کار جدید دارند. برای نمونه یائیر لاپید در اولین سخنرانی خود به عنوان نخست‌وزیر درباره دستورکار فلسطینی سخن گفت که طی سالیان گذشته برای اولین بار است که اتفاق می‌افتد.

اما در عین حال نظرسنجی‌ها تایید می‌کنند که اغلب جمعیت یهودی اسرائیل خود را راستگرا می‌دانند. بنابراین امید به تغییر عمده در انتخابات آینده غیرواقع‌گرایانه است. با آنکه اکثریت بزرگی از عرب‌های اسرائیلی از راه‌حل دو-کشوری حمایت می‌کنند فقط یک‌سوم از یهودیان شرکت‌کننده در نظرسنجی‌ها با این راه‌حل موافق اند. به علاوه هر دو گروه به چشم‌انداز دست‌یافتن به چنین راه‌حلی در آینده نزدیک عمیقاً بدبین اند و باور ندارند که بایدن بتواند به پیشرفتی در این زمینه دست یابد. آنان بیشتر به قابلیت او در پیشبرد مناسبات اسرائیل و سعودی خوش‌بین اند. با این حال اغلب شرکت‌کنندگان در نظرسنجی‌ها نشان‌داده‌اند که اعتمادی ندارند که دولت آمریکا به طور دوجانبه منافع اسرائیل را در نظر بگیرد این رقم به‌ویژه در مورد مسائل مربوط به ایران به ۷۵ درصد می‌رسد. به طور خلاصه از بایدن به شکلی مودبانه استقبال خواهد شد اما اسرائیلی‌ها از دیدار او توقع اندکی دارند و احساس می‌کنند که این سفر تا حد زیادی نمادین است.

دنیس راس

هرچند هدف بایدن از این سفر در راستای منافع سنتی ایالات متحده آمریکا است -یعنی تقویت صلح و ثبات در منطقه‌ای که وجه مشخصه آن ناآرامی است- اما این دیدار به خودی خود نشان‌دهنده تغییر جهت‌ی چشمگیر در اولویت‌های سیاست خارجی اوست. دولت بایدن در ابتدا بر رقابت با چین متمرکز بود اما تهاجم روسیه به اوکراین رویکرد کلی واشنگتن را تحت تاثیر قرار داده است. یکی از نتایج قابل توجه تغییر رویکرد دولت آمریکا این است که خاورمیانه در استراتژی ژئوپولیتیکی جدید کاخ سفید برای حفظ نظام بین‌المللی مبتنی بر قوانین به مرحله بالاتری ارتقا یافته است.

در این سفر مسئله انرژی امنیت و عادی‌سازی مناسبات اعراب با اسرائیل اهداف اصلی رییس‌جمهوری است. تحریم نفت روسیه بهای بنزین را در کشورهای غریب افزایش داده و بایدن و سایر رهبران را مجبور ساخته است تا برای یافتن منابع جایگزین تلاش کنند. عربستان سعودی و امارات متحده عربی در این تلاش نقش حیاتی دارند و این دولت بایدن را ترغیب می‌کند تا به دنبال نزدیکی با پادشاهی‌های خلیج فارس باشد. در نهایت همکاری با این کشورها برای تسهیل گذار باثبات از سوخت‌های فسیلی به انرژی سبز از جمله پیوستن به پژوهش‌ها درباره هیدروژن سبز و به صفر رساندن تولید کربن ضروری خواهد بود.

از نظر امنیتی رییس‌جمهور بایدن اکنون بر تلاش‌ها برای ادغام سامانه‌های هشدار اولیه و دفاع هوایی/موشکی منطقه تاکید می‌کند. این سیاست نشان‌دهنده خروج از منطقه خاورمیانه نیست بلکه به معنی ایجاد مبنای محکم‌تر برای حفظ و پایداری حضور آمریکا و شریک شدن در بار آن زیر چتر سنتگام است. این امر مستلزم آن است که متحدان آمریکا در خاورمیانه برای حفظ ثبات منطقه همکاری نزدیک‌تری با یکدیگر و با ایالات متحده داشته باشند.

در مورد ایران رییس‌جمهور بایدن اختلاف‌ها با متحدان بر سر برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را به این سفر گره نخواهد زد. با این حال درباره نحوه پاسخگویی به برنامه هسته‌ای در حال پیشرفت ایران با اسرائیل و عربستان سعودی گفت‌وگو‌هایی صورت خواهد گرفت.

در مورد مسائل مربوط به صلح اسرائیل و فلسطینی‌ها می‌نواند انتظار داشت که رییس‌جمهوری آمریکا بر ارتباط عمیق خود با اسرائیل تاکید کند و در عین حال حمایت خود از راه‌حل تشکیل دو کشور مستقل را مجدداً اعلام خواهد کرد و خواسته‌های ایالات متحده برای کمک عملی و مادی به فلسطینی‌ها را تکرار می‌کند. این امر ممکن است به بروز بحث‌هایی در عربستان سعودی بر سر سرمایه‌گذاری در زیرساخت آب‌رسانی در کرانه باختری منجر شود که خود می‌تواند مزایای دوگانه‌ای هم در رسیدگی به یک نیاز میرم فلسطینی‌ها باشد و هم به تسریع هماهنگی مستقیم اسرائیلی-سعودی کمک کند.

در واقع این سفر اگر مناسبات اسرائیل و سعودی را در مسیر عادی‌سازی قرار دهد می‌تواند به یک نقطه عطف تبدیل شود. چنین مسیری حالت تدریجی دارد پادشاهی سعودی به این زودی به پیمان ابراهیم نخواهد پیوست اما ممکن است بخواهد گام‌های اولیه را بردارد. اجازه به خطوط هوایی العال اسرائیل برای پرواز در آسمان عربستان سعودی و اجازه دادن به پروازهای مستقیم حامل زائران اسرائیلی که به حج می‌روند از جمله این گام‌ها است.

در مورد دیدارهای بایدن با سیاستمداران اسرائیلی او بدون شک سعی خواهد کرد که به‌ویژه در فصل انتخابات آن کشور با همه رجال سیاسی اسرائیلی رفتار یکسان و برابر داشته باشد. به این ترتیب او با نخست‌وزیر نخست‌وزیر جایگزین وزیر دفاع رییس‌جمهوری و رهبر اپوزیسیون ملاقات خواهد کرد هرچند لزوماً بیشترین زمان را با لاپید خواهد گذراند که ممکن است برای نخست‌وزیر جدید توجه و ش‌آن مضاعفی به همراه آورد. بیش از هر چیز بایدن بر آنچه به طور طبیعی به ذهن‌اش می‌رسد تاکید خواهد کرد: تعهد عمیق و عاطفی‌ش به روابط ایالات متحده آمریکا و اسرائیل.

ایتمام الکتبی

کشورهای حاشیه خلیج فارس از این سفر به عنوان لحظه‌ای تاریخی استقبال می‌کنند که باید برای خلق روابط قوی‌تر با ایالات متحده آمریکا مورد استفاده قرار گیرد. پیمان ابراهیم همکاری بی‌سابقه اعراب و اسرائیل را ایجاد کرده است و به نظر می‌رسد که مقام‌های آمریکایی بر توسعه این مشارکت منطقه‌ای تمرکز دارند. این سفر همچنین استراتژی آمریکا بر تقسیم بار روابط را مستحکم می‌کند به‌ویژه برای تحکیم چارچوب چندجانبه‌ای که اجلاس نقب ایجاد کرد و به کشورها جرأت داد تا فراتر از نیازهای اقتصادی و امنیتی فوری خود حرکت کنند. اولین اجلاس قب در ماه مارس نقطه عطفی در همکاری منطقه‌ای بود و کارگروه‌هایی که در آنجا ایجاد شد باید تداوم یابد و تقویت شود.

علی‌رغم وعده بزرگ افزایش همکاری اعراب و اسرائیل مهم است که سایر مسائل مهم نادیده گرفته نشود. در جبهه اسرائیلی-فلسطینی کاهش تنش و درگیری و ادغام توأمان فلسطینی‌ها در همکاری منطقه‌ای پیش‌نیاز صلح پایدار است. در جاهای دیگر نگرانی‌ها درباره رفتار منطقه‌ای ایران فعالیت‌های موشکی/پهپادی و برنامه اتمی آن کماکان رفع نشده است. رهبران کشورهای حاشیه خلیج فارس امیدوارند که سفر بایدن امنیت شورای همکاری خلیج فارس را تقویت کند و روابط ایالات متحده با کشورهای عضو شورا را گسترش دهد. ویکرد جدید به همکاری منطقه‌ای -که بازدارندگی و کاهش تنش را با راه‌حل‌های اقتصادی تلفیق کند- امنیت و تعامل عمیق‌تر میان کشورهای عرب اسرائیل و ترکیه را ارتقا می‌دهد.

در نهایت مهمترین معیارها برای موفقیت سفر بایدن دو بخش دارد: ویکرد قاطع ایالات متحده آمریکا به مهار ایران و شفاف‌سازی سیاست آمریکا در قبال چین و روسیه. در معیار دوم کشورهای حاشیه خلیج فارس می‌خواهند که واشنگتن منافع آن‌ها را در توازن استراتژیک مد نظر قرار دهد و درباره تعهدات امنیتی آمریکا به منطقه تضمین دهد. به عبارت دیگر آنها نمی‌خواهند که میدان نبرد قدرت‌های بزرگ باشند.

جناح‌های سازنده صلح در خاورمیانه وجود دارند اما ایالات متحده آمریکا کماکان نقش بسیار بزرگی در منطقه ایفا می‌کند. آمریکا می‌تواند با نشان دادن تعهد بادوام و حساسیت به متحدانش چه در طول سفر بایدن و چه پس از آن این نقش را بازی کند.

رابرت ستلوف

بر اساس سفر اخیر خودم به عربستان سعودی معتقدم که چندین مورد از اظهارات بایدن قبل از این سفر اشتباه بوده است. برای نمونه این نظر که با شاهزاده محمد بن سلمان ولیعهد عربستان سعودی ملاقات نخواهد کرد و این که دلیل رفتنش به این سفر به خاطر خواست اسرائیل است. در عین حال با آنکه این اظهارات واکنش‌های سرسختانه‌ای در سعودی‌ها برانگیخت اما ریاض کماکان برای آنکه قدرت خود را در گرد هم آوردن کشورها نشان دهد می‌خواهد که این سفر موفقیت‌آمیز باشد.

سعودی‌ها به‌ویژه برای پنج سوال به دنبال پاسخ هستند. ۱- آیا بایدن میراث اوپاما در مورد عربستان سعودی را ادامه می‌دهد یا از سیاست سنتی ایالات متحده آمریکا پیروی می‌کند که ضمان امنیت عربستان سعودی است و همکاری و ادغام منطقه‌ای را ترغیب می‌کند. ۲- آیا تمرکز بایدن بر بده بستان است یا به دنبال باز-تنظیم استراتژیک در مناسبات با عربستان است. سوم آیا بایدن به حقوق بشر تنها از عدسی قتل جمال خاشقجی می‌نگرد یا از عدسی بزرگتری (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/one-small-handshake-united-states-one-giant-leap-us-saudi-relations) استفاده خواهد کرد که حقوق زنان آزادی‌های فردی مدارا و مقابله با افراطگرایی را در برگیرد. چهارم آیا بایدن به عادی‌سازی سریع با اسرائیل اصرار خواهد داشت یا از روندی تدریجی بر مبنای مناسبات بهبودیافته آمریکا-سعودی حمایت خواهد کرد. پنجم آیا سفر بایدن به منطقه خشی از روند خروج از خاورمیانه است یا قصد دارد بار دیگر بر اهمیت منطقه خاورمیانه برای استراتژی ایالات متحده تاکید کند. اگر سعودی‌ها پاسخ‌های دلگرم‌کننده دریافت کنند متقابلاً پاسخ خواهند داد هرچند یعنی است (https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/biden-sees-oil-key-his-visit-does-riyadh-agree) که این پاسخ با افزایش عظیم و ناگهانی تولید نفت باشد.

به طور کلی سی‌است امروز عربستان سعودی در مقایسه با گذشته کمتر ماجراجویانه است و ولیعهد به دنبال آن است که به یک رهبر منطقه‌ای تبدیل شود. او می‌خواهد به جای آن که کشورش را به عنوان تغییردهنده نشان دهد از آن تصویر اجماع‌ساز در خاورمیانه ترسیم کند. در حال حاضر بزرگترین تحولات در پادشاهی عربستان سعودی مربوط به تغییرات گسترده با اصلاحات اجتماعی فرهنگی و تغییرات اقتصادی است که محبوبیت بسیاری دارد و با مقاومت اندکی روبرو شده است. اصلاحات بیشتری در راه است اما دگرگونی‌های عمده‌ای چون رفع محدودیت‌های الکل و نیایش برای مذاهب مختلف و عادی‌سازی مناسبات با اسرائیل به تدریج رخ خواهد داد. تشویق این روندها به نفع آمریکا است.

این خلاصه را گبریل پستین تهیه کرده است. رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن میسر شده است.

درباره نویسنده

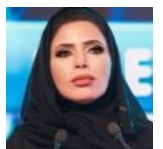
تامار هرمان (fa/experts/tamar-hrman/)

آمار هرمان محقق ارشد موسسه دموکراسی اسرائیل و مدیر دانشگاهی مرکز خانواده و پتریسی برای تحقیقات افکار عمومی و سیاست است.

دنیس راس (fa/experts/dnys-ras-0/)

سفیر دنیس راس، دستیار ویژه پیشین پرزیدنت باراک اوپاما مشاور انستیتو و هموند برجسته ویلیام دیویدسون در انستیتو واشنگتن است.

ابتسام الکتبی (fa/experts/abtsam-alkitby/)

رابرت ستلوف (fa/experts/rabrt-stlwf-0/)

رابرت ستلوف مدیر اجرایی انستیتو واشنگتن است. ستلوف کارشناس سیاست عربی و اسلامی است و در زمینه روند صلح اعراب و اسرائیل چالش اسلام سیاسی و ضرورت اصلاح دیپلماسی عمومی ایالات متحده در خاورمیانه مطالب زیادی منتشر کرده است.

BRIEF ANALYSIS

Khazali Isolated Within Muqawama Over International Zone Protests

اوت ۲۲، ۲۰۲۲

Hamdi Malik ,
Michael Knights

(/policy-analysis/khazali-isolated-within-muqawama-over-international-zone-protests)

BRIEF ANALYSIS

Iraq's Two Coups—And How the U.S. Should Respond

اوت ۲۲، ۲۰۲۲

Michael Knights

(/policy-analysis/iraqs-two-coups-and-how-us-should-respond)

BRIEF ANALYSIS

What Zawahiri's Death Means for al-Qaeda and Its Branches

اوت ۲۲، ۲۰۲۲

Matthew Levitt ,
Aaron Y. Zelin

(/policy-analysis/what-zawahiris-death-means-al-qaeda-and-its-branches)

TOPICS

(/policy-analysis/khlyj-w-syast-hwzh-anrzh/) خليج و سياست حوزه انرژی (fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayyl/) روابط عرب و اسرائيل

(/policy-analysis/syast-amryka/) سياست آمريکا (fa/policy-analysis/fraynd-slh/) فرایند صلح

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/asrayyl/) اسرائيل (fa/policy-analysis/kshwrhay-hashyhkhlyj-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس